

Scrisoare Deschisă

PRIVIND SITUAȚIILE DE AGRESIUNE VERBALĂ ȘI FIZICĂ ASUPRA COPIILOR ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR ȘI PREȘCOLAR

În atenția:

Dlui Pavel Filip, **Prim-ministru al Republicii Moldova**
Dlui Andrian Candu, **Președintele Parlamentului Republicii Moldova**
Dnei Monica Babuc, **Ministru al Educației, Culturii și Cercetării**
Dnei Rodica Guțu, Șef interimar la **Direcția Educație, Tineret și Sport Chișinău**
Dnei Maia Bănărescu, **Avocat al Poporului pentru drepturile copilului**
Dlui Ruslan Codreanu, **Primarul interimar al Municipiului Chișinău**

30.05.2018

Prin prezenta Scrisoare Deschisă, în calitate de părinți rămași în țară, ne exprimăm profunda îngrijorare față de (in)acțiunile autorităților publice privind cazurile de intimidare a părinților și elevilor care aleg să denunțe ilegalitățile din educație și care pe parcursul ultimului an au declarat public despre cazuri de violență (agresiune) în școlile și grădinițele din Chișinău, în special din: [Liceul Gh. Asachi](#); [Liceul Nicolae Sulac](#); [Gimnaziul Decebal](#); [Liceul Dante Alighieri](#), [Liceul Mircea cel Bătrîn](#); [Grădinița nr.55](#); [Grădinița nr. 32](#); [Grădinița nr. 179](#).

Legea spune că rolul de asigurare a unui mediu școlar sigur și prietenos copilului, capabil să prevină și să rezolve cazurile de violență îi revine Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. În realitate, sistematic, în mediul on-line sunt făcute cunoscute situații grave de violență psihologică și fizică asupra copiilor și a părinților acestora. Autoritățile și persoanele responsabile să protejeze copiii de violență se limitează doar la niște acțiuni superficiale cum ar fi: elaborarea de ghiduri, organizarea diverselor conferințe și organizarea de ședințe, care nu au un impact direct asupra soluționării problemei.

Școala și grădinița nu mai sunt spații în care copiii sunt în siguranță

Mai mult, este îngrijorător faptul că însăși școala, dar nici grădinița nu mai reprezintă un spațiu sigur pentru copii, dar a devenit unul din mediile cu cele mai multe cazuri de violență reclamate de beneficiarii sistemului educațional. Violența vine din partea colegilor sau elevilor mai mari, fie din partea pedagogilor sau a părinților.

Aceste situații sunt confirmate foarte des de părinți prin diverse metode de comunicare (off-line și on-line), prin reclamarea următoarelor forme de violență:

1. **Violența fizică:** aplicarea forței fizice și provocarea unor suferințe fizice - trântire, lovire, împingere, îmbrânceanță, izbire, tras de urechi, de păr, forțare de a sta într-o poziție incomodă sau umilitoare, scuturare etc.
2. **Violența psihologică:** luare în derâdere, poreclire (numire cu cuvinte jignitoare), etichetare, strigare, umilirea copiilor în fața colegilor și a profesorilor, notarea scăzută, cazuri de tratament inuman, bătaie de joc, refuzul de a comunica cu persoana, de a o accepta în grup, la joacă, la activități sportive sau alte evenimente, precum și prin insultă, declarații brutale și înjositoare, înjurare.

Refuzul părinților să plătească taxe neoficiale continuă să fie motiv de conflicte

Vrem să atenționăm că majoritatea conflictelor care apar în instituțiile de învățământ între copii/părinți și cadre didactice, au adesea la bază refuzul părinților de a achita diverse taxe neoficiale (fonduri, plăți în asociațiile părintești etc).

Cel mai grav moment însă este că, atât conducătorii instituțiilor cât și funcționarii Direcțiilor de Educație și ai Ministerului Educației depun toate eforturile pentru ca să nu denunțe cazurile de violență sesizate ori să nege în totalitate existența lor (demonstrat în cazul grădiniței nr. 55). În unele cazuri, aceștia chiar "rezolvă" în defavoarea vădită a copilului și faptelor, inclusiv prin anticiparea depunerii plângerii de către părinți.

Atmosferă de frică în școli și grădinițe

Învățătorul/dirigintele este cel care creează cultura clasei, grija față de celălalt, empatia, bunăvoința, toleranța și celebrarea diversității. Acestea trebuie să fie valori, obiective educaționale asumate, traduse în atitudine, mesaj verbal și comportamental. Iar conducătorul instituției creează cultura prietenoasă și de integritate. Dar, în multe din instituțiile de educație generală este o atmosferă de frică. **Prin urmare, de vreme ce copiii au frică de dascăli, pedagogii se tem de directori, iar directorii se tem de inspectori, în cazul multora această situație duce la practici lipsite de integritate.**

În loc să rezolve rădăcina problemelor, autoritățile dau în vileag numele celor care au avut de suferit

Astfel, din sesizările/plângerile părinților cu rol de avertizor de integritate, observăm nerespectarea obligațiilor privind protecția datelor cu caracter personal ale celor vătămași sau/și a avertizorului de integritate. Cu alte cuvinte, dacă un părinte depune o plângere la o autoritatea publică (Direcțiile de Educație, Ministerul Educației), aceștia informează imediat conducătorul școlii, grădiniței reclamate despre identitatea petiționarului și situația de care se plânge. Ca rezultat, conducătorul face presiuni asupra pedagogului că nu poate lucra eficient cu părinții. La rândul său, pedagogul suspectat de abuz sau încălcări organizează adunări formale sau informale cu colectivul de părinți, în cadrul cărora părintele petiționar este supus unei presiuni psihologice majore: acesta este intimidat și amenințat, de multe ori și cu răfuială fizică. Motivul presiunilor și intimidărilor este faptul că creează probleme instituției și pedagogului, care amenință că va demisiona și, ca urmare, clasa/grupa va rămâne fără pedagog și va fi închisă. Așadar, părintele este intimidat și impus să tacă sau să plece din instituție, dar conflictele însele rămân nesoluționate, și dimpotrivă devin și mai mari.

Eliberări din funcție de ochii lumii

Atitudinea Direcțiilor de Educație privind cazurile de violență sau alte încălcări grave, care au fost scoase la iveală, este una de toleranță și chiar protecționism, fiindcă personalul vinovat de comiterea încălcărilor se eliberează din funcție în baza cererii proprii, dar nu prin ordinul conducătorului, cu prevederi concrete din lege. Mai mult, sunt frecvente cazurile când aceștia la scurt timp se reangajează în funcții similare, doar că într-o altă școală sau grădiniță.

Într-o atare situație, avertizorii de integritate își pierd încrederea în faptul că autoritățile își vor face datoria și vor sancționa comportamentul violent al învățătorilor și educatorilor. Prin urmare, părinții rămân fără alte soluții sau speranțe nu le rămâne decât să declare nemulțumirea în spațiul public (on-line și mass-media). Și, atenție, acest fenomen ia amploare.

Asociațiile obștești semnatare sunt indignate de măsurile pro forma luate de autorități în cazul din Liceul Asachi

Cazul recent de la liceul Gheorghe Asachi din Chișinău îngrijorează în mod deosebit prin neasigurarea totală a protecției elevului, care a denunțat cazul de violență. Ba mai mult, nivelul de violență psihologică asupra acestuia a crescut considerabil datorită acțiunilor întregului colectiv pedagogic cu implicarea elevilor. Manifestarea publică a pedagogilor liceului Gh. Asachi din 24 mai 2018 a servit drept catalizator pentru un val de bullying îndreptat contra elevului și părinților acestuia, care a aprins spiritele și mai mult, cu un nou episod major de violență psihologică din partea pedagogilor.

Părinții se așteaptă la și mai multă tensiune în sistemul educațional

În contextul celor expuse, concluzionăm că reducerea la tăcere a victimelor și martorilor cazurilor de violență (cu scopul de a menține aparența lipsei problemei violenței în instituțiile de învățământ) va avea drept impact doar creșterea tensiunilor în societate, dar și a neîncrederii în autorități, manageri de instituții și cadre didactice. Respectul față de profesori și domeniul educațional nu poate fi impus cu forța, prin ordin, manipulare sau în rezultatul unui flashmob. Respectul poate fi câștigat prin comportament corect și onest, atitudine echidistantă, respectarea Codului de Etică și crearea mediului sigur și prietenos pentru copii.

Combaterea reală a violenței în instituțiile de învățământ este posibilă doar cu implicarea tuturor actorilor procesului educativ - părinți, elevi, pedagogi și autoritățile statului. În acest sens, înaintăm următoarele

SOLUȚII/SOLICITĂRI:

- 1) Recunoașterea publică** a amplitudinii fenomenului violenței școlare (inclusiv din partea cadrelor didactice) în instituțiile de educație preuniversitară, drept unul grav, cu tendință permanentă de creștere, inclusiv și din cauza taxelor neformale;
- 2) Crearea sau recrearea unui mecanism multi-sectorial de prevenire și combatere a violenței școlare**, care să includă și pârghii legale prin care părinții vor acționa pentru a-și proteja copiii;
- 3) Crearea unei comisii specializate** pe soluționarea și prevenirea cazurilor de violență școlară;
- 4) Elaborarea Legii anti-bullying;**
- 5) Examinarea și soluționarea cazurilor de violență** în regim de urgență - cel mult 10 zile;
- 6) Adoptarea în a 2-a lectură a proiectului Legii avertizorului de integritate;**
- 7) Investigarea temeinică a tuturor celor 8 cazuri readuse în atenție prin această Scrisoare**, urmată de informarea promptă a semnatărilor privind rezultatele investigațiilor (potrivit Legii petiționării și cadrului normativ aplicabil) și aplicarea măsurilor de răspundere disciplinară, administrativă și penală față de cei care manifestă violență;
- 8) Reexaminarea și monitorizarea cererilor înregistrate la Direcțiile de Educație** pe parcursul ultimului an la capitolul violență. Evaluarea acțiunilor angajaților Direcțiilor de Educație privind modul și rezultatele soluționării cazurilor de violență sesizate.

Semnatar:

[AO "Părinți Solidari"](#)

[AO "CReDO"](#)

[AO "Vitae"](#)

Contacte:

Iulia Nazaria, tel.: 069923123; email: parintisolidari@gmail.com

Olga Bîtcă, tel.: 06 10 84 908; email: bitcaolga@gmail.com